

Sct. Hans og det med bål og tale

I Randbøldal havde man længe frygtet et forbud mod afbrænding f Sct. Hans Bålet. Det gik ikke så galt.

Tekst og billeder N.M. Schaiffel-Nielsen

Randbøldal Sct. Hans Aften. Da vi svingede ind på pladsen ved det Hvide Palæ, var det første vi fik øje på var et diminutivt Sct. Hans bål. Klokkeren allerede 17.30 åbnede pladsen og man kunne købe ristede pølser, ja sågar en kogt rød pølse med sprødt skind have Randbøldal Borgerforening at byde på. 20,00 kostede den røde med brød, se det var ikke så galt. Dertil kunne man købe fadøl, eller sodavand om man ønskede det.

Bilet blev parkere oppe i pladsens nordvestlige hjørne, dette betinget af, at en rimelig kraftig vind fra nordvest stod ned over pladsen. Årsag, når bålet blev tændt ville gnister flyve i sydøstlig retning og måske lande på bilens tag.

Der gik lang tid med megen god snak, men efterhånden nærmede tiden sig hvor sognepræsten i Randbøl, Christina Munk Storm skulle holde den lovede Sct. Hans tale.

Præsten overraskede med en tale på vers

Nu har i jo indbudt præsten
Til at tale for jer i dag
Mit ønske er at være opbyggelig,
og det ka' godt være en speget sag

2

Jeg starter med sommeren, som heftigt kom
med sydlandsvarmegrader
Og siden fortæller jeg om
en tidlig kristen fader

3

Den maj, den var varm som et bål,
Og heden i Randbøl, den brændte
Måske nogen hørte det skrål,
Som landmænd og havefolk sendte?

4

Men regn nok til bål kom der ikke
Det ser man i landet i dag
hvor stakke af træ ligger stablet
Men ild er der meget lidt af

5

Sankt Hans er en aften i juni,
vi ser den helst ikke grå –
men med fest, for den sol, man blir brun i
og bål, man kan lune sig på.

6

Kalenderen er vi nu midt på,
og dagen, der flyver, er lang.
Og landmænd og gæster og bybo
står sammen og synger en sang:

7

Vi elsker vort land! Det er visen,
vi synger i nat her til lands.
Og himmelske jordbær er spisen
vi nyder som kys ved Sankt Hans.

8

"Sankt Hans" er en bålfest, men også
et sindssygehospital!
Var denne Sankt Hans mon en tosse.
Hvem var han mon! Var han gal?

9

Ja! - hvis du blir spurgt af de unge
på vej fra dans til dans
med jordbær og kys på tunge:
hvad svarer du så om Sankt Hans?

10

Så svar blot: En underlig fætter,
en lykke- og ulykkesfugl.
Han kom, som Sankt Lukas beretter,
til verden et halvt år før jul.

11

Hans livret var vildbiers honning
og lækre små græshoppelår.
Hans død kom som gift fra en dronning,
da han var godt tredive år.

12

Du kender vel godt den historie,

om kongelig visdom og sex,
og hvordan Sankt Hans fik sin glorie
på grund af en underskøn heks?

13

Nu er det på tide, jeg røber
hans rigtige, jordiske navn:
Johannes med tilnavnet Døber.
Hans sjæl var en flammende bavn!

14

Han var en slags kriger og mullah!
Den ild han var fuld af, var stor.
Men husk på, hvad du end er fuld af:
Hans våben var altid kun ord

15

Hans dragt var af kameluld.
Fra munden kom prædiken om bål og om brand.
Han elsked' sit folk som guld.
Sankt Hans - han var båltales mand!:

16

"Det træ uden frugt der ved kilden
som nylig har blomstret så smukt,
skal fældes og kastes på ilden.
Se øksen. Se ilden. Bær frugt!"

Vers 17-31 handler om Markusevangeliets kapitel 6, 14-29

32

Sankt Hans er en underlig fætter,
at fejre med dans og med bål
i junis forførende nætter.
Hvordan kan man drikke hans skål?

33

Det kan vi i kraft af hans fætter
den lille, vi fejrer til jul
i vinterens frostklare nætter
med grød eller rødvin og fugl.

34

Han kaldtes en frådser og dranker,
han spiste og drak med enhver!
Så skål for Sankt Hans i vore tanker
og skål for hans fætter især!

35

Nu ved du, hvad du kan svare
Når nogen spør' til Sankt Hans
Han bragte sig selv i fare
Ved at holde på det, der var hans

36

Det lå til familien at være upopulær
Se bare på Jesus, hans fætter
Han døde på et kors i bare tæer
Som evangelister beretter

37

Men han opstod igen li'som blomsterfrø

og som legenden om fætter Johannes
For Jesus han ville bare ikke dø
Ligesom håbet om sommeren vandes
38

Nu er det på tide at sige stop
Og glæde os med hinanden
Over at Johannes viste os vejen op
til ham, Jesus, gudsmanden
39

Så nyd den gode aften
Med eller uden et bål
Og husk så den gode Johannes
Med glasset løftet til skål!

Det syntes som var tilhørerne en smule overrasket over at får en tale på vers og med Johannes Døberens som emne.

Så tændtes bålet

Bevæbnet med en gasbrænder gik formanden Jørgen Hansen i gang med at tænde bålet. Han havde dog forinden sagt til børnene, at hvis nogen af dem ville redde deres heks fra at blive brændt skulle de redde hende nu. Vi lagde ikke mærke til at nogen børn var henne for at redde heksen. Ilden fængede og midsommervisen blev sunget efterfulgt af Randbøldal sangen, -Randbøldal du skønne by imellem bakker!

Mørket var falde at falde på og er blev snakket en del inden man til sidst gik hjem. Den sidste der holdt øje med bålet var sekretær Anne Mette Olesen, allerede da bålet var på det højeste stod hun klar med vandslagen, den ild der søgte at sprede sig i det tørre græs fik hun hurtigt bugt med.

Sekretær Anne Mette Olesn stopper den løbske ild.

Natten var ved at falde på mens bålet stadig var på sit højeste.

Heksene står i lys lue. Man gyser ved tanken om at det ikke er så mange århundreder siden at det var levende mennesker der blev brændt